

Tekniska nämnden

Stadsrevisionen. Borås

Revisionsredogörelse

20
21

Första revisorsgruppen

Kommunfullmäktige
Borås Stad

Revisionsberättelse för Tekniska nämnden år 2021

Vi har granskat Tekniska nämndens verksamhet och årsredovisning 2021. Granskningen har utförts enligt god revisions sed i kommunal verksamhet och med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning. Till revisionsberättelsen bifogas vår revisionsredogörelse som utgör en sammanfattning av granskningen.

När det gäller nämndens följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut konstaterar vi att målvärdena för två av de tre indikatorer som Kommunfullmäktige har fastställt inte är uppnådda. Båda Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden är genomförda.

Vi bedömer att Tekniska nämnden i vissa avseenden inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

Vi bedömer att Tekniska nämndens verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Vi tillstyrker att Tekniska nämnden beviljas ansvarsfrihet för år 2021.

BORÅS 2022-03-07

Bill Johansson
Ordförande

Nils-Gunnar Blanc
Vice ordförande

Lennart Gabre

Bo-Lennart Bäcklund

Thomas Gustafsson

Fredrik Brandberg

Revisionsredogörelse

I Stadsrevisionens årliga granskning prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig.

Stadsrevisionen lämnar en revisionsberättelse som grund för Kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Ställningstaganden i revisionsberättelsen utgår från en samlad bedömning av all den granskning av nämndens verksamhet som har genomförts under året.

I nedanstående revisionsredogörelse sammanfattas resultat från granskning av årsredovisning, specifika bevakningsområden, fördjupade granskningar och intern kontroll.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat

Nämnden redovisar ett överskott på 2 165 tkr jämfört med budget. Ramen för Väghållning, skog, parker m.m. redovisar ett överskott på 2 185 tkr. Ramen för Persontransporter redovisar ett underskott på 19 tkr. Stadsrevisionen noterar att bufferten är upprättad i enlighet med instruktioner i Kommunfullmäktiges budget.

Resultaträkningen stämmer gentemot avstämning med ekonomisystemet. Nedan redovisas de större budgetavvikelsena.

Verksamhetens budgetram

Väghållning, skog, parker m.m.

- Återställda schakter efter fibergrävningarna resulterade i ett nettoöverskott i driftbudgeten för sidoordnad verksamhet på 3 986 tkr. Överskottet har överförts till balanskonto och kommer att nyttjas till återställning av gator samt kommande års beläggningsprogram.
- Verksamheten för vinterväghållning redovisar en negativ budgetavvikelse på 3 718 tkr gentemot budget och beror på den kalla och snörika vintern.

Nämnden framhåller att det finns kostnader som påverkat resultatet negativt och som är av kommunövergripande karaktär eller som avser beviljade medel ur olika centrala avsättningar. Nämnden förutsätts bli reglerade i bokslutet för nedanstående kostnader som därmed undantas från det ackumulerade resultatet.

- 448 tkr kostnader för Byggbonus
- 1 tkr kostnader för Bullersanering

Persontransporter

- Verksamheten för färdtjänst redovisar en negativ budgetavvikelse på 2 020 tkr gentemot budget. Färdtjänstresandet har fortsatt minskat kraftigt under året, jämfört med ett normalt år och många har undvikit resor på grund av covid-19. Fordonen har använts till andra transporttjänster för Borås Stad; körningar för 616 matkassar till personer i riskgrupp under våren, samt 5 085 egentester för anställda inom kommunen. Dessutom har färdtjänstresenärerna körts en och en för att kunna hålla avstånd i fordonen under en stor del av året. Därmed har kostnaderna för färdtjänsttrafik inte minskat i samma omfattning som antalet resor.

Investeringsredovisning

Investeringsbudgeten uppgår till 72 500 tkr enligt Kommunfullmäktiges budgetbeslut (exkl. omdisponering). Investeringsutgifter årliga anlag uppgår till 29 549 tkr och avser bl.a. beläggningsunderhåll, lekplatser/mötesplatser samt mindre parkinvesteringar. Investeringar som löper över flera år uppgår till 100 600 tkr (inkl. omdisponering av medel från tidigare år). Utgifterna för 2021 uppgår till 25 749 tkr och avser bl.a. gatu- och broarbeten, gång- och cykelvägar och promenadstråk längs Viskan. Nämnden har totalt 79 592 tkr att disponera till kommande år.

Kommunfullmäktiges indikatorer med målvärden

I Kommunfullmäktiges budget för år 2021 har målvärden formulerats för 23 indikatorer kopplade till de strategiska målområden som ingår i Borås Stads Vision 2025. I Kommunfullmäktiges budget anges även om respektive indikator ska öka eller minska. För Tekniska nämnden har Kommunfullmäktige fastställt tre indikatorer. Nämnden redovisar måluppfyllelsen av indikatorerna enligt nedan:

- **Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.** Utfallet för indikatorn i årsredovisningen är lägre än utfallet för år 2020. Trenden har varit jämn sedan 2017 men ökade under pandemin. Målsättningen uppnås.
- **Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska.** Utfallet för indikatorn i årsredovisningen är högre än utfallet för år 2020. Målsättningen uppnås inte. Inom Tekniska förvaltningen finns verksamheter som kräver ständig bemanning. Därför kan man se ett tydligt samband mellan ökad sjukskrivning och indikatorn ”arbetad tid för timavlönade”. För att hålla timavlönade medarbetare à jour med arbetet krävs dock en viss kontinuitet för dessa medarbetare. Under covid-19 har flertalet av färdtjänstverksamhetens kunder valt att inte åka i samma utsträckning till olika aktiviteter, flertalet av kundernas dagliga aktiviteter stängde även ner. Detta har påverkat behovet av både bokning och antal resor för kunderna. Det har inneburit ett minskat behov av att fylla eventuella sjukluckor då man har klarat av en lägre bemanning vid dessa verksamheter under året. Från juli ses ett ökat resande med ett ökat tryck på telefonbokningen som effekt.
- **Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %.** Utfallet för indikatorn i årsredovisningen är lägre än utfallet för år 2020. Trenden har varit relativt ojämn under perioden 2018-2021. Målsättningen uppnås inte. Förvaltningen kan även i år se att möjligheten till fria bad har nyttjats i lägre utsträckning mot tidigare år. På grund av att covid-19 fortfarande råder har många valt att vistas ute i naturen på sin fritid istället för att delta i friskvårdsaktiviteter inomhus.

Nämnden har inte uppnått målsättningen för två av de tre indikatorerna som Kommunfullmäktige har fastställt.

Nämndens indikatorer med målvärden

Nämnden har antagit en egen indikator med målvärden vilket är i linje med Stadens styr- och ledningssystem.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Nämnden har avseende 2021 fått två uppdrag från Kommunfullmäktiges budgetbeslut och är genomförda under året.

0 0 2   av 2 uppdrag

Konsekvenser av coronaviruset

Persontransportavdelningen är den avdelning inom Tekniska nämndens verksamheter som ekonomiskt påverkats mest av covid-19. Färdtjänsten fått minskade intäkter genom egenavgifterna och då ensamåkning varit standard under stor del av året innebar det att större delen av fordonskapaciteten ändå nyttjades. En del utav överkapaciteten som fanns kunde, i samverkan med andra nämnder, nyttjas för andra transporttjänster för att bibehålla kvalitet och personal hos leverantören. Det som Persontransportavdelningen arbetat med under året har varit planering av hemleverans av matkassar till personer i riskgrupp (jan-maj) samt transporter av egentester för medarbetare i Borås Stad (jan-okt).

Bilpoolens intäkter har minskat markant genom minskad uthyrning då många möten, kurser och hembesök ställts in, men fordonskostnaderna finns kvar. Bedömningen är att majoriteten av bilpoolens underskott på intäktssidan beror på covid-19

Gatuavdelningen erhöll lägre intäkter än budgeterat, uppskattningsvis 2 800 tkr. Cirka 1 300 tkr beror på minskade parkeringsintäkter och resterande del till följd av beslutet att befria restauranger och torghandlare från kostnaden för markupplåtelse.

Tekniska nämnden redogör att med anledning av coronaviruset har nämnden haft ökade kostnader eller minskade intäkter som motsvarar 6 650 tkr.

Specifika bevakningsområden

Stadsrevisionen har särskilt bevakat nedanstående områden.

Trafikprogram

Arbetet med att utforma Borås Trafikprogram leds av Stadsledningskansliet, Strategisk samhällsplanering. I april 2018 antog kommunen den nu gällande översiktsplanen. Denna utgår från att kommunen kommer att växa med ca 30 000 invånare fram till år 2040, vilket innebär att resor och trafik kommer att öka i motsvarande grad.

Översiktsplanen lägger fast flera strategier som berör trafik- och transportområdet. Bland annat att framkomlighet och säkerhet ska säkerställas i vägnätet, att busstrafiken ska ges hög prioritet i stadsutvecklingen samt att gång- och cykeltrafik ska utformas med hög kvalitet. I översiktsplanen föreslås att en trafikplan ska tas fram.

I stället för en Trafikplan kommer det att göras ett så kallat Trafikprogram. Trafikprogrammets syfte är att konkretisera översiktsplanens strategier och att visa vilka åtgärder som behövs inom transportinfrastrukturen för respektive färdmedel. Programmet kommer att baseras på en målbild för färdmedelsfördelningen år 2040 som innebär att cykelresorna och resor med busstrafiken ska öka kraftigt. Genom detta kommer biltrafikens ökning att dämpas.

Trafikprogrammet planeras att gå på remiss under 2022.

Skolskjuts

Under 2021 genomfördes en ny skolskjutsupphandling för taxifordon som Cabonline vann, men upphandlingen blev överprövad av ett av de företag som hade trafik sedan tidigare. Företaget som överklagade gick under sommaren i konkurs vilket medförde en del problem vid höstterminens start, då det saknades en del fordon. Detta innebar förseningar under hösten men blev alltefter som bättre när nya fordon kom in. Pandemin var också en bidragande orsak till att det saknades fordon och förare då taxibolagen fått en kraftig minskning av trafiken sedan våren 2020.

Inom ramen för det nya avtalet kommer alla chaufförer att utbildas på samma sätt som färdtjänstchaufförerna och bli certifierade. Ytterligare en förändring som trädde i kraft med det nya avtalet är förflyttningen av ansvaret för planering och trafikledning av skolskjutstaxi. Tidigare låg detta på upphandlad entreprenör, men sköts numera internt på Persontransportavdelningen för att få ökad kontroll samt att kunna se i realtid var fordonen befinner sig.

Beställar- och utförarmodellen

Stadsrevisionen genomförde 2019 en granskning av beställar-utförarmodellen i Borås Stad. Granskningen visade att beställar-utförarmodellen präglades av stora brister när det gällde framför allt styrning och uppsikt. Identifierade brister innebar att det fanns risk för att koncernnyttoeffekter inte uppnås, allvarliga brister vid en extraordinär händelse och för bristande transparens mellan såväl Borås Stads nämnder/styrelser som gentemot externa aktörer. Det var enligt Stadsrevisionens bedömning väsentligt att Kommunstyrelsen klargör hur modellen ska fungera i praktiken och att man utformar en kommungemensam styrmodell med styrande dokument som bl.a. beskriver ansvar, roller och förväntningar för de nämnder och styrelser som omfattas.

Tekniska nämnden behövde enligt Stadsrevisionens bedömning stödja Kommunstyrelsens arbete genom att utforma riktlinjer för hur beställar-utförarmodellen ska tillämpas i verksamheterna och för hur verksamheterna ska agera i sina roller som beställare gentemot Servicenämnden.

Kommunstyrelsen har under året skickat ut en remissversion av Riktlinjer för beställar- utförarmodellen till samtliga nämnder och bolag. Remissvaren ska ha kommit in till Kommunstyrelsen senast den 28 februari 2022.

Färdtjänst

Antalet färdtjänstresor har ökat under många år men även under 2021 minskade resorna kraftigt jämfört med ett normalt år. Det utfördes 247 085 resor jämfört med 340 459 resor under 2019 vilket är en minskning med 93 374 resor eller drygt 27 %.

Under året har avdelningen fortsatt att utbilda nya chaufförer inom färdtjänst. Utbildningen är indelad i tre delar; bemötande och professionalitet, det lokala avtalet och en riktad del till de chaufförer som kör specialfordon för rullstolar. Syftet med utbildningen är att säkerställa kvaliteten på färdtjänsten och servicen till kunderna. Efter avklarad utbildning erhåller chaufförerna ett certifikat som gäller i fem år. Utbildningen har medfört väsentlig minskning av antalet klagomål.

Skogsförvaltning

Nya riktlinjer för skogsförvaltning har antagits under 2021 vilka innehåller uppdaterade mål för skogsinnehavet. Riktlinjerna baseras på ambitionerna i den nationella skogspolitiken, de globala hållbarhetsmålen (Agenda 2030) samt Borås Stads Energi- och Klimatstrategi.

I riktlinjerna för skogsförvaltning framgår det följande mål;

- Skogsbruk ska med respektive målklass begränsningar och möjligheter bedrivas rationellt så att bästa ekonomiska resultat uppnås.
- Jakt och fiske ska upplåtas och bedrivas med hänsyn till allmänhetens friluftsutövande.
- Park- och skogsavdelningen ska stimulera skogsvårds- natur- och miljöintresset hos allmänhet, skolor och föreningar.
- Park- och skogsavdelningen ska aktivt arbeta med naturvårdsfrågor, värna och utveckla skogens sociala värden samt underlätta skogsinnehavets tillgänglighet för allmänheten.

Skogsinnehavet och målklassindelningen dokumenteras i en grön skogsbruksplan och revideras löpande med utförda och planerade åtgärder.

Fördjupade granskningar

Med utgångspunkt från risk- och väsentlighetsanalysen har fördjupade granskningar genomförts under året. Nedan redovisas sammanfattningar av de fördjupade granskningarna.

Borås stad i Coronatider

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av Borås Stad i Coronatider. Resultatet av granskningen redogörs för ytterligare i granskningsredogörelsen för Kommunstyrelsen.

Centralt tillkommande kostnader

Stadsrevisionen har genomfört en granskning av Centralt tillkommande kostnader i Borås Stad. Resultatet av granskningen redogörs för ytterligare i granskningsredogörelsen för Kommunstyrelsen.

Borås Stads arbete med Barnkonventionen

Stadsrevisionen har granskat Borås Stads arbete med barnkonventionen. Syftet med granskningen var att bedöma om Kommunstyrelsen och granskade nämnder vidtagit åtgärder för att säkerställa att Borås Stad uppfyller barnkonventionen och om arbetet är ändamålsenligt.

Granskningen visar att det barnrättsbaserade synsättet med barnet som rättighetsbärare inte har fått genomslagskraft i stadens verksamheter. Barnkonventionen beaktas inte i tillräcklig utsträckning i stadens styrdokument eller i arbets- och beslutsprocesser. Det saknas systematik vad gäller genomförande av barnkonsekvensanalyser vid beslut som berör barn på ett direkt eller indirekt sätt. På det stora hela saknas därutöver uppföljning av Kommunstyrelsens och nämndernas arbete med barnkonventionen. Stadsrevisionen bedömer att berörda nämnder bör genomföra åtgärder i enlighet med angivna rekommendationer.

Stadsrevisionen bedömer att Tekniska nämnden i vissa avseenden inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

Intern kontroll

Nämnderna och Kommunstyrelsen har ansvar för intern kontroll. Ansvaret innefattar bl.a. att nämnden ska genomföra riskanalys, upprätta plan för intern kontroll och genomföra uppföljning av planen. Nämnden ska även anta egna regler och anvisningar för intern kontroll. Stadsrevisionen noterar att uppföljning och kontroll av kärnverksamhet och administrativa processer i förekommande fall också genomförs inom ramen för kvalitetssystem.

Nämnden har under året antagit revidering av regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys, som identifierade 16 risker. Planen för intern kontroll omfattade tio kontrollmoment. Samtliga kontrollmoment är avrapporterade till nämnden i februarimånad 2022. Ett kontrollmoment har på grund av pandemin inte kunnat genomföras fullt ut enligt plan. Uppföljningen av intern kontrollen innehöll kortfattade analyser och åtgärder.

Presidie möte

Avstämningsmöte genomfördes 10 oktober 2021 med Tekniska nämndens presidium, bevakningsansvariga förtroendevalda revisorer, yrkesrevisorer vid Stadsrevisionen och förvaltningsledning.

Sammanfattande bedömning

I granskningen av nämndens årsredovisning utgår bedömningarna från följsamhet mot Kommunfullmäktiges budgetbeslut och eventuella beslut om nämndspecifika mål. Nämndens interna kontroll bedöms utifrån riskanalys, plan och uppföljning av intern kontroll. I den sammanfattande bedömningen ingår också granskningsresultat från granskning av bevakningsområden och de fördjupade granskningar som har varit riktade mot nämnden avseende år 2021.

Nämnden gör med utgångspunkt från årsredovisningen en egen bedömning av hur nära man ligger att uppnå de mål som anges i Kommunfullmäktiges indikatorer, respektive i vilken utsträckning man har genomfört uppdrag riktade till nämnden.

Stadsrevisionens bedömning grundar sig på helt uppnådda målvärden och helt genomförda uppdrag, eftersom ofullständigt uppnådda mål inte kan bedömas med revisionell säkerhet. Det är samtidigt väsentligt att den enskilda nämnden analyserar och ger rimliga förklaringar till varför man inte uppnår mål respektive inte fullt ut har genomfört uppdrag.

Det ekonomiska resultatet för nämnden visar på ett överskott mot budget på 2 165 tkr. Stadsrevisionen bedömer att godtagbara förklaringar till överskottet redovisas i årsredovisningen.

Tekniska nämnden har under året inte uppnått målvärdena för två av tre indikatorer. Nämnden har under året vidtagit åtgärder i syfte att nå målen för Kommunfullmäktiges indikatorer. Samtliga av Kommunfullmäktiges uppdrag till nämnden har genomförts.

Stadsrevisionen bedömer att Tekniska nämnden i vissa avseenden inte säkerställt ett ändamålsenligt arbete som uppfyller barnkonventionen.

Nämnden har antagit regler och anvisningar för intern kontroll. Nämnden har genomfört en egen riskanalys. I riskanalysen har det identifierats och värderats risker avseende verksamhetsprocesser och ekonomiska kontrollmoment. Nämnden har genomfört nio kontrollmoment. Ett kontrollmoment har på grund av pandemin inte kunnat genomföras fullt ut enligt plan. Uppföljning av den interna kontrollen innehåller analyser och åtgärder.

Stadsrevisionens sammantagna bedömning är att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen